

SADAKANIN FAYDALARI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, muhammedin ve âlihi ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve âlihî ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'lmuttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*إِنَّ الشَّيْ طَانَ يَهُمُّ بِأَلٍ وَاحِدٍ، وَيَهُمُّ بِالْإِثْنَيْنِ،
فَإِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً،*

لَمْ يَهُمَّ بِهِمْ

(ق. عن سعيد بن المسيب مرسل؛ البزار عن أبي هريرة موصولاً)

(Inne'şeytâne yehimmü bi'l-vâhidi, ve yehimmü bi'l-isneyni, feizâ kânû selâseten, lem yehümme bihim.)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve mübârek ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinden razı olsun... Dünya ve ahiretin her türlü hayırlarına, muratlarınıza, dileklerinize nâil eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Ümmet-i Muhammed kardeşlerimize de umûmî olarak rahmeylesin... Hastalarımıza şifâ, dertlilerimize devâ, borçlularımıza edâ nasîb eylesin...

Peygamber Muhammed-i Efendimiz Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerini okuyacağız, Allah nasib ettiği kadar, izah edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişânesi olmak üzere, rûh-ı pâkine bizden hediye-i Kur'aniye olsun diye ve onun âline, ashabına, etbâına, sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına, cümle evliyâullah büyüklerimizin, fatihlerin, şehidlerin, gâzîlerin, mücâhidlerin ruhlarına; hasaten beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın ve Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ruhlarına;

Uzaktan ve yakından bu dersi dinlemeye gelmiş olan, burada toplanmış bulunan siz kardeşlerimin ahirete göçmüş bütün Müslüman geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, makamları yüksek olsun, Allah-u Teâlâ Hazretleri onlardan da, bizlerden de hoşnud ve razı olsun diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup ruhlarına hediye edelim, öyle başlayalım, buyurun! .....

a. Üç Kişiyi Şeytan Saldıramaz

Elif-be sırasıyla hadisler yazılmış olduğundan, birkaç haftadır (*Inne's-şeytâne*) diye başlayan hadis-i şerifler peşpeşe gelmişti. Hep şeytanla ilgili mevzular konuşulmuştu.

Bugün *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 103. sayfasının 1. hadis-i şerifi, yine o sıranın devamı olarak yine şeytanla ilgili ama, ondan sonraki hadis-i şerif artık başka bir konuya geçiyor. Ondan sonra da biraz daha aşağıda hep sadaka ile ilgili hadis-i şerifler (*Inne'ssadakate*) diye devam edecek.

Birinci hadis-i şerifi Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş râvîler. Peygamber Efendimiz SAS buyurmuşlar ki:

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَهُمُّ بِأَلٍ وَاحِدٍ، وَيَهُمُّ بِالْإِثْنَيْنِ،
فَإِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً،

لَمْ يَهُمَّ بِهِمْ

(ق. عن سعيد بن المسيب مرسل؛ البزار عن أبي هريرة موصولاً)

(*Inne'seytâne yehimmü bi'l-vâhidi, ve yehimmü bi'l-isneyni, feizâ kânû selâseten, lem yehümme bihim.*)

(*Inne'seytâne yehimmü bi'l-vâhidi*) “Şeytan karşısında tek bir insan gördü mü, ona kaseder. Onu gözü keser, ona bir saldırmak ister.” Bir kişi çünkü... Tek kişi gördü mü ona bir heveslenir, kaseder. Yâni saldıracak, zarar verecek.

(*Ve yehimmü bi'l-isneyni*) “İki kişiye de gözü keser, iki kişiye de kasetmek ister.”

“—Bunlar iki kişi, çok değil. Ben bunların hakkından gelirim, bunları aldatırım, kandırırım, zarara sokarım!” diye iki kişiye de kaseder.

(*Feizâ kânû selâseten*) “Ama topluluk üç kişi oldu mu, (*lem yehümme bihim*) artık o üç kişiye gözü kesmez, onlara saldırmaz, onlara kasedemez.”

Bu neyi gösteriyor? Müslümanların cemaat halinde olmasının faidesini gösteriyor. Yalnız oldu mu, şeytanın hücumuna mâruz, tehlike altında, topun ucunda... Ama üç kişi olabildiler mi, bir araya geldiler mi bu tehlike kalkıyor, şeytan o zaman korkuyor. Üç Müslüman bir araya geldi mi, o cemaate saldırmaya cesaret edemiyor.

Demek ki grup olarak en aşağı üç kişi olmak lâzım! Mümkün olduğu kadar kalabalık olmak iyidir. Tek durmamağa çalışmak lâzım! İki kişi durmamağa çalışmak lâzım! Mümkünse en aşağı üç kişilik bir grup olması lâzım!

Şimdi kadıncağızın birisi bana —şimdi dersi de dinliyordur kadınlar kısmında— dert yandı. Kocasını vefat etmiş, Yayla Mahallesi'nde oturuyormuş, bir oğlu varmış. Bir dahaki hafta gelsin, tanışalım dedim. Komşuları tazyik ediyorlarmış:

“—Sen Müslümansın, başını örtüyorsun, mütedeyyin hanımefendisinsin, seni bu mahallede yaşatmayız! Çıkıp gideceksin, burayı mutlaka terk edeceksin!” diyorlarmış.

Hani demokrasi, hani hürriyet? Hepsi hikâye...

Kuvvetli oldular mı, azıtıyorlar. Kuvvetli gördüler mi, o zaman kaçıyorlar. O halde ne lâzım? Müslümanların kuvvetli olması lâzım!

Şimdi Yayla Mahallesi'nde başka Müslüman yok mu? O tanıımıyordur. Müslümanların tanışma yeri neresidir? En kolayı nedir? Sen bir mahalleye gittin, orada Müslüman arıyorsun, ne yaparsın; camiye gidersin! Bir vakit namazını camide kıalarsın, etrafına bakınırsın;

“—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah!*” dersin, imam efendiyle tanışırsın.

“—Hocam benim şöyle bir arzum var, niyetim var! Bu mahalleye yerleşmek istiyorum. Dindar insanlarla tanışmak istiyorum.” dersin, imam efendi sana yardımcı olur, müezzin efendi sana yardımcı olur. Cemaatten birileri sana yardımcı olur.

Biz seyahat ettiğimiz sırada, namaz vakti gelince diyoruz ki, “—Şurada bir minare görünüyor, hadi gidelim!” diyoruz. Gidiyoruz namaz kılmağa... Orada bize “Hoş geldiniz!” diyorlar. “Buyurun çay içelim, yemek yiyelim! Bizim eve buyurun!” diyor.

“—Beni tanıımıyorsun ki sen...”

Olsun, camiye geldik ya, seviyor. Ben ona itimad ediyorum, o bana itimad ediyor.

“—Acaba bu hırsız mı, arsız mı, anarşist mi, bana zararı dokunur mu?” demiyor.

Camide görünce, bakıyor sakallı, bakıyor namaza gelmiş... Diyor ki:

“—Buyurun, bizim eve gidelim!”

“—E ben seni tanımıyorum.”

“—Olsun, tanışırız.” diyor. “Muhabbet olur, böyle başlar bu tanışma...” diyor.

Hiç tanıdığı olmasa, insanlar camide buluşurlar. Yeni bir semte taşındınız. Ne yapacaksınız? Camisine gidersiniz:

“—*Selâmün aleyküm!* Ben bu semte yeni taşındım. Falanca sokaktayım, falanca apartmanın üçüncü katındayım. Başka kimler var burada... Bize buyurun, biz size gelelim!” dersiniz.

Bir muhabbet olur, bir tanışıklık olur.

Şimdi bu Yayla Mahallesi'nde bu dul hanımefendiye destek olacak başka arkadaş yok mudur? Vardır. Yayla Mahallesi nerede, ben de onu bilmiyorum.

İstanbul'un birçok semtlerini ben kaçırdım elden... Eskiden İstanbul'un her yerini bilirdim sokak sokak... Benden sonra köprüünün altından çok sular geçti. Ben yirmi yedi sene Ankara'da kalınca, İstanbul'un semtlerini bile şimdi hepsini bilemiyorum.

“—Orası neresi?” diyorum.

“—İşte falanca yer...” diyorlar, söylediği yeri de bilmediğim için yine anlayamıyorum.

“—Canım, filânca şeyin arkasında...” diyorlar, orayı da bilmiyorum ki...

(Cemaattan birisi seslendi:

“—Ben o mahallede oturuyorum!” dedi.)

Tamam, o zaman bir dahaki hafta veya şimdi adresi alalım. Hanımlar tanışsın:

“—Biz buradayız, korkmayın!” desinler, destek olsunlar.

Ötekiler sokmayacaklar, tutmayacaklar. Ev kendilerinin olduğu halde:

“—Burada duramazsınız, gidin!” diyorlar, zorbalık ediyorlar.

O zorbalık ister olsun, ister olmasın; Müslümanlar cemaat halinde yaşayacak. Cemaat rahmettir, sevaptır, bereketlidir, faydalıdır. Ayrılık, gayrılık fenadır, zararlıdır. Bu çok kesin... Çok kesin bir hakikat bu... Onun için her yerde topluluk olmağa çalışacağız.

Namazı insan yalnız kıldığı zaman bir sevap kazanıyor, cemaatle kıldığı zaman, mahalle mes-cidinde kılarsa, 27 kat sevap kazanıyor; Cuma namazı kılınan camide namaz kılarsa, 50 kat sevap kazanıyor.

Dağın başında kendi başına namaz kılsa, bir sevap kazanıyor. Ezan okuyup, kamet getirip de namaz kılarsa —artık melekler mi geliyor, görünmeyen varlıklar, neler varsa; kurtlar, kuşlar, ağaçlar, taşlar, topraklar— o zaman sevabı 50 misli oluyor,

Ne yapacak yâni? Çıkacak bir kayanın üzerine, ezan okuyacak. Belki yoktur kimse ama, okuyacak; Allah'n görünmeyen varlıkları da vardır. Evliyâsı vardır, ricâlü'l-gayb vardır, melekler vardır, daha nice neci şeyler vardır. Okuyacak yâni ezanı...

“—Allàhu ekber!” diyecek. “Eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh!” diyecek.

“Eşhedü enne muhammeden rasûlü’llâh!” diyecek. Onun bereketi oluyor. Demek ki, yalnız durmayacak. Burada, “Üç kişiye şeytan saldıramaz!” dedi. Başka hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹

مَا مِنْ خَمِّ سَةِ أَبِّ يَاتٍ، لَا يُؤَذِّنُ فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ،
وَتُقَامُ فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ؛ إِلَّا اسْتَحَ وَذَعَلَ عَلَى هِمُّ الشَّيْ
طَانُ

(حم. طب. عن أبي الدرداء)

RE. 381/5 (*Mâ min hamsetü ebyâtin*) “Hiçbir beş tane ev yoktur ki, (*lâ yüezzenü fîhim bi’s-salâh, ve tükâmü fîhim bi’s-salâh*) içinde namaz için ezan okunmuyor, namaz için ikâmet getirilmiyor; (*ille’stahveze aleyhimü’ş-şeytân*) şeytan oraya hâkim olur, şeytan oraya bastırır, gâlip gelir.” “—Beş aile bir yerde toplandı mı, onların ezan okuması lâzım, kâmet getirmesi lâzım, cemaatle namaz kılması lâzım! Aksi takdirde şeytan oraya hakim olur. Orayı hükmü altına alır, orayı istilâ eder.” diye Peygamber Efendimiz bildiriyor. Demek ki, beş kişi oldu mu, namazı beraber kılacaklar; üç kişiden de aşağıya düşmeyecekler.

“—Seyahate gidiyoruz, hadi bakalım beraber

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.445, no:27553; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.340, Ebü’d-Derdâ RA’dan.

gidelim!” Bizim eski yaşlı ihvandan kimseler vardı, hoşuma giderdi. Bir yere gidecek, kendisine bir iki arkadaş bulur, öyle giderlerdi. Meselâ: “—Ben Edirne’ye gidiyorum, gelir misin? Haydi sen de gel, beraber seyahat edelim!” derdi. Yalnız gitmezdi. Arabasına binerler, beraber giderlerdi. Neden? Üç kişi oldu mu bereket oluyor. Şeytan gayret edemiyor, saldıramıyor. Buna dikkat edelim! Yâni siz de topluluk halinde olmağa, cemaat olmağa, cemaat teşkil etmeğe, cemaate katılmağa, cemaatten ayrı düşmemeğe gayret edin!

Şimdi o hanımın efendisi ne zaman vefat etti, bilmiyorum. O mahalleye geldiği zaman, o mahallenin camisine gidecekti, cemaatle tanışacaktı, etraftan dostlar edinecekti. Kendisi vefat ettiği zaman, arkada tek başına kalmayacaktı hanımı...

Hepinizin omuzunda bir sorumluluk var... Bulduğunuz semtin camisine gideceksiniz, cemaatle tanışacaksınız. Hanımlar da tanışsın diye teşvik edeceksiniz. Hanımlar da birbirleriyle tanışacaklar. O mahallede bir cemaat olacaksınız.

Bu olmazsa, şeytanın saldırmayı gözlediği, gözüne kestirdiği, kasetmek istediği hedefler oluyorsunuz. Onun için topluluğu tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Dinimiz böyle emrediyor. Topluluğa gayret edin, toplu olmağa gayret edin!

Ne kadar çok toplu olursanız, o kadar iyi olur. Ne kadar kalabalıkla namazı kılırsanız,

namazınızın sevabı o kadar çok olur.

“—Hocam, biz bir camide namaz kıldık, yedi kişi ile kıldık.”

Tamam, cemaatle kıldığınız için cemaat sevabı var ama, öteki arkadaş da diyor ki:

“—Ben de İstasyon Camii’nde dim, en aşağı 250 kişiydik. 250 kişiyle kıldım namazı...”

Tamam, 250 kişi ile kılınan namaz, 7 kişi ile kılınan namazdan daha sevaplıdır. Onun için, cemaatin çok olması önemli...

Tabii, kimlerle bir araya geleceksiniz? Takva ehli kimselerle bir araya geleceksiniz. Yâni, dindar kimselerle bir araya geleceksiniz. Mütedeyyin, ihlâslı, Allah’ın yolunda yürümeğe çalışan; oturduğun, kalktığın, konuştuğun zaman sana faydası olacak, sana dinini hatırlatacak, ibadeti hatırlatacak, ibadeti yapmakta yardımcı olacak kimselerle ahbap olmak lâzım!

Kötü bir insanla ahbap olsa insan, onun zararı da olur. Kötü insan der ki:

“—Gel bu akşam felekten bir gece çalalım! Var mısın?”

“—Param yok...”

“—Zıyanı yok, ben sana ısmarlarım. Gel gidelim, beraber kafayı çekelim!”

“—Param yok...”

“—Ben ısmarlarım yâ, arkadaşlık öldü mü?”

Ölmedi ama, senin bu yaptığın arkadaşlık değil! Senin bu yaptığın şeytanlık... Sen kandırıyorsun

onu, günah işlettiriyorsun!”

Kötü arkadaş teklif eder: “—Yak bir sigara...”

“—Teşekkür ederim, almam!”

“—Yak yâ... Bedava bak, Marlboro... Al, yak, çok pahalı... Naneli, maydonozlu, kokulu, filtreli, uzun boylu, king size...”

Ne oluyor, bayağı bir para bir tanesi... Bayağı bir fedakârlık yapıyor sana...

“—Bunu verme de, bunun yerine şuradan başka bir şey al bana!” desen, zoruna gider o parayı vermek... Ama orada veriyor bedava...

“—Yak bir sigara benden...”

Ne yapıyor? Onun sıhhatine kasdediyor. Para da dışarı gidiyor. İsterse içeri gitsin, ama bir de dışarı gidiyor. Ayrıca bir de bir de para Amerikalıya gidiyor. Kement atan kovboya gidiyor. Onu reklam eden kimselere gidiyor.

O arkadaş değil... İnsan arkadaşlık ederken, arkadaşını seçerken iyi insan seçmezse, sonra kendisi çok zarara uğrayabilir. Çok pişman olur, dünyada da ahirette de çok zararını görebilir. Zaten öyle çok kötü huylu arkadaşlar sonuna vefâ da göstermezler insana...

الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا آلَ الْمُتَّقِينَ

(الزخرف: ٦١)

(*El-ahillâü yevmeizin ba'duhüm li-ba'din adüvvün ille'l-müttakîn*) “Samimi arkadaşlar o günde, o ahiret gününde birbirlerine düşman olacaklar; ancak takvâ ehli olanlar müstesna...”

(Zuhruf, 43/67)

Ancak müttakîler birbirleriyle arkadaşlıklarını devam ettirirler, ahirette de birbirlerini ararlar. “Benim bir arkadaşım vardı.” diye orada da sorarlar. Dünyadaki ahbaplıkların hepsi yok olur gider de ancak müttakîlerin ahbaplıkları devam eder.

Onun için müttakî insanlardan, takvâ ehli insanlardan, mübarek insanlardan tanıdıklar edinip, onlarla birlik ve beraberlik kurmak lâzım!

Mahalle kurun, kooperatif kurun, inşaatları beraber yapın! Meselâ, geçen gün ben birisine nerede oturduğunu sordum;

“—Falanca semtte oturuyorum.” dedi.

“—Orada biraz anarşi yok mu; haydut, çete, mafya insanlar yok mu?” dedim.

“—Yok!” dedi. “Karşımızda filanca vakıf var, filânca hocanın... Etrafında da hep onun hemşehrileri var...” dedi.

“—Oh...” dedim, rahatladım.

Neden? İyi insanlar kümelenmiş orada da ondan rahatladım. Kötü insanlar olsaydı, başka türlü olabilirdi. Korkardık, endişe edebilirdik.

Aman, iyi insanlarla arkadaş olun, iyi insanlarla cemaat teşkil edin! Şeytan size kasedemesin, dünyanız, ahiretiniz iyi geçsin! Başınız dinç olsun, gönlünüz rahat olsun!

Bizim Ankara’da bir mahallemiz var, beş tane 72 dairelik blok yaptık. Bir numaralı üyesinin,

yâni bendim o... Bir numaralı üyesinin ilk aidatını Rahmetullâhi aleyh Hocamız çıkarttı, bin lira o verdi.

Özelif Sitesi diye öyle bir site kurduk. 72 x 5 = 360 haneli, duvarlarla çevrili, camisi olan, çocuk bahçesi olan, yeşilliği olan, park yeri olan güzel bir şey oldu.

Çok faydasını görüyoruz. Adam Amerika'da iş icabı altı ay kalması gerekiyor, kalkıyor Amerika'ya gidiyor. Çoluk çocuğu orada rahat... Neden? 360 tane Müslümanın arasında... Rahat oluyor, gönlü arkada kalmıyor, aklı arkada kalmıyor.

“—Eyvah, benim çoluk çocuk geceleyin bir zarar görür mü, bir hırsız gelir mi? Arsız, yüzsüz birileri saldırır mı?” filân demiyor.

Neden? Mütedeyyin ailelerden oluşmuş, etrafı çevrili bir mahalle olduğu için.

Konya'da da var, başka yerlerde de var buna benzer yerler... Böyle de olması lâzım! Rahat olur. İnsan hem şeytandan uzak olur, hem de kötü insanların tehlikesinden korunmuş olur.

b. Cehennemın Büyüklüğü

İkinci hadis-i şerif.

Tirmizî Utbe ibn-i Gazvân RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

---

² Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.142, no:2498; Utbe ibn-i Gazvân RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.520, no:39471; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c. VII, s.356, no:6464.

إِنَّ الصَّخْرَةَ الْعَظِيمَةَ لَتُلْقَى مِنْ شَفِيرِ جَهَنَّمَ
فَتَهْوِي بِهَا سَبْعِينَ عَامًا، مَا تُفْضِي إِلَى
قَرَارِهَا

(ت. منقطع عن عتبة بن غزوان)

RE. 103/2 (İnne's-sahrâte'l-azîmete, letülkâ min şefîri cehenneme, fetehvî bihâ seb'îne âmen, mâ tukdî ilâ karârihâ)

(İnne's-sahrâte'l-azîmete) “Büyük muazzam bir taş, kaya, (letülkâ min şefîri cehenneme) cehennemin uçurumunun kenarından atılır, (*fetehvî bihâ seb'îne âmen*) yetmiş yıl aşağı doru gider, (*mâ tukdî ilâ karârihâ*) daha dibini bulamaz.”

Bu neyi gösteriyor? Cehennemin korkunçluğunu gösteriyor, uçurumlarının derinliğini gösteriyor. Azabının ne kadar çok olacağını hissettiriyor insana... “Vay, eyvah!” dedirtiyor. “Aman ben bu cehenneme düşmeyeyim!” dedirtiyor.

Mahşer günü, kullar Allah'ın divanında toplanacaklar, haşrolacaklar. Mahkeme-i Kübrâ kurulacak. Kullar hesaba çağrılacak, şahitler konuşacak.

Şahitlerin kimler olduğu geçtiğimiz haftalarda söylemiştim. İnsanın a'zâları, gözü, kulağı, etrafındaki eşyalar, ağaçlar, taşlar, duvarlar, yer, gök, melekler nasıl şahitlik ediyor diye söylemiştim.

Mahkeme-i Kübrâ olacak, cehennemlikler

sürüklenip cehenneme atılacak. Cennetlikler sıratı geçip cennete varacaklar. Öye bir mahkeme ki, zerre kadar hayır işleyen karşılığını görecek; zerre kadar şer işleyen, bu işlediği şerrin cezasını çekecek.

Bunların hepsini insanın düşünerek, aklını başına toplayıp, cehenneme düşmemek için ne yapmaması gerektiğini hesap etmesi lâzım! Cenneti elden kaçırmamak için, her türlü tedbiri burada alması lâzım!

Cennet var, elden kaçırılmaz. Kaçırılır mı? O fırsatlar, o nimetler, o devletler, o saadetler, o güzellikler kaçırılır mı? Kaçırılmaz!

Bir de cehennem var... O mahşer gününde Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Cehennemlikler cehenneme atılsın!” diyecek, atılacak... Atılsın diyecek, atılacak... Atılsın diyecek, atılacak... Cihan yaratıldığı zamandan sonuna kadar nice nice insanlar geçti, cehennemlikler cehenneme atılacak.

Ayet-i kerimede bildiriliyor ki:

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ ام تَكَلَّتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ

مَزِيدٍ

(ق:٢٠)

(Yevme nekülü li-cehennem) “O gün cehenneme deriz: (Heli’ mtele’ ti) ‘Doldun mu ey cehennem? Tamam mısın, tıklım tıklım doldun mu?’ (Ve tekülü hel min mezîd?) Cehennem de der ki: ‘Daha var mı yâ Rabbi?’” (Kaf, 50/30)

Hepsini alacağı anlaşılıyor.

Bir uçurumuna bir taş yuvarlanıyor da, yetmiş yıl aşağıya gidiyor da, hala dibini bulmuyor. Hepsini alacağı anlaşılıyor.

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sığınırız. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi cehennemden korusun... Cehenneme düşmekten korusun... Cehennemden azad etsin... Cehenneme atmasın, ateşlere yakmasın...

Cennetine dahil eylesin... Rahmetine erdirdin... Rızasına uygun yaşamayı nasib eylesin... Dünyanın ve ahiretin her türlü tehlikelerinden uzak eylesin...

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bizi şu dünya hayatının olayları, insanları, görüntüleri, keyifleri, zevkleri aldatıyor, oyalıyor. Hadiseler oyalıyor, küçük gayeler oyalıyor: “—Çocuğumu evlendireceğim de, bilmem ne de...”

İş oyalıyor, eş oyalıyor, asıl gerçekleri göremiyoruz. Asıl almamız gereken tedbirleri alamıyoruz. Asıl yapmamız gereken işleri yapamıyoruz. İşin gerçeği bu...

Onun için denilmiş ki:³

النَّاسُ نِيَامٌ، فَإِذَا مَاتُوا، إِنَّ تَبَهُوا

(En-nâsü niyâmün, feizâ mâtû, intebehû)
“İnsanlar uykudadır; öldükleri zaman uyanırlar.”

³ Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.312, no:2795; Hz. Ali RA'ın bir sözüdür.

(*En-nâsü niyâmün*) “İnsanlar uyuyorlar, uyukdalar.” “—Yok hocam, gözleri açık, konuşuyorlar, geziyorlar...” Olsun, gerçekleri göremiyorsa, uyuyor derler ona... Dersin ki sen birisine:

“—Sen uyuyorsun, senin haberin yok! Senin tezgâhtarın senin mallarını çalıyor. Senin kasadının paraları aşırıyor, uyuyorsun sen!”

Uyumuyor adam ama, “Farkında değilsin!” demek istiyor.

Farkında olmuyoruz. Cennetin kıymetini bilemiyoruz, cennetin kıymetine uygun şekilde, onu kazanmak için aşk ile çalışmıyoruz.

İnsanların genel yapısı böyle...

Cehennemini tehlikesini anlayamıyor, cehennemden de bütün imkânlarıyla, çok titiz bir şekilde kaçınmıyor.

Neden? Gel, dışarıya gidelim! Şöyle bir Tekirdağ’a doğru sahilleri bir görelim! Bugün Pazar ya, hava da güzel ya, azgınlara azar ya... Boğaziçi’nden Ben geçen gün dedim ki... Gece vaktiydi, Sarıyer’de yatsı namazını kıldık, arkadaşımızı evinde ziyaret ettik, gece geliyoruz.

“—Ben çoktandır sahilleri görmedim, şimdi tenhadır, aşağıdan bir gidelim de çocukluğumda gördüğüm yerler bakalım şimdi nasıl olmuş, bir göreyim!” dedim.

Boğazın sahilinden gitmeğe başladık. Ben uyuyormuşum, bir şeyden haberim yokmuş benim, meğer bazı yerlerde hayat gece 12’den sonra başlarmış. Bu adamlar, bu kadınlar nereden geldi, Paris’ten mi geldi? Nasıl insanlar

bunlar? Giyimleri bize benzemiyor, halleri hallerimize benzemiyor, hiçbir şeyleri bize benzemiyor. Korktum yâni... Çünkü besbelli hep günah yerleri, bar, pavyon, gazino, ışıklar, renkler, açık saçık insanlar... Kadınlar bir türlü, erkekler bir türlü... Çok ayrı bir alem!

İşte bak, cehennemi hiç düşünmüyorlar! Hiç Allah korkusu, ahirette cehenneme düşeriz endişesi yok... Günahtan korkmuyor, içki de içiyor. Kadın, kız, dansöz vs. her şey var... Gazinoların önü böyle izdihamlı... Arabalar böyle kalabalık, geçemedik. Orada iş olduğu için taksiler oraya gelmiş, lüks otomobiller oraya gelmiş.

Cehennemden korkmayan insanlar bunlar, cehennemi düşünmeyen insanlar bunlar... Sevaplı yerlere, sevaplı işlere geldi mi orada tembel; eğlenceli, keyifli, zevkli işlere geldi mi, orada paranın haddi hesabı yok... Bizim maaşlarımız ne, sizin kazancınız ne; bir gecede harcıyor, bir saatte harcıyor adam... O oteller, o barlar, o pavyonlar, o kızartmalar, o kebaplar kim bilir na kadar... Giren yüz milyonla mı çıkar, kırk milyonla mı çıkar? Rayiçleri bilmiyorum.

Ama şunu gördüm ki, cehennemden korkmayan günahkârlar var, cenneti düşünmeyen cahiller var, gafiller var... Kâfirler var, müşrikler var, küstahlar var, ayyaşlar var, sarhoşlar var... Yâni bunlar bizim Hz. Adem'den kardeşlerimiz, bunlar insan cinsi...

Ama ne yazık ki ahiretlerini tehlikeye atıyorlar. Cennetin nimetlerini kaçırıyorlar, ellerinden

kaçırmak yolunda gidiyorlar, cehenneme balıklama dalıyorlar. Çok insan böyle yapıyor.

Peygamber Efendimizin zamanında, cahiliye devrinde Mekke’de çok insanlar böyle yapıyordu. Müslüman, “Başkası şu kötülüğü yapıyor, ben de yapayım!” diyemez, yapamaz. Müslüman Allah’ın emri ne ise onu yapar, yasağı ne ise ondan uzak durur. Başkası o yasağı yapsa bile, “Herkes yapıyor, ben de yapayım!” demez. Sevaplı bir işi, hiç kimse yapmıyorsa bile, “Bu benim vazifem!” der, yapar.

Koca bir topluluk oturmuş, eğleniyor, keyif yapıyor. Her şey tamam, çalgılar, türküler, eğlenceler...

“—Peki ni namaz kaçıyor, ne olacak? Hiç kimsenin aldırdığı yok!”

Adam ne yapacak? Namazını kılacak. O kalabalığın arasında ister istemez bulunmuş... Meselâ tren, meydan, toplantı, konferans... vs. Bir sebeple bulunuyor, ne yapacak?

“—Benim namazım kaçıyor, ben namaz kılacağım!” diyecek, namazını kılacak.

Hiç birisi kılmıyor. Kılmazsa kılmasın, namaz mü’minin günün belli saatlerinde yapması gereken bir vazifedir, yapacak.

“—Efendim, burada namaz kılacak yer yok veya yapılmamış. İşte çok uzak bir yerde, bodrumda bir namazgâh var, seccadeni yay, orada kıl!”

Yâni öyle zor ki, oraya gidecek de insan namaz kılacak...

Ama günah öyle kolay ki, sen bir telefon et kâfi,

hop geliyor. Günah elinin altında, hazır...

“—Hani burada cami? Hani burada namaz kılacak yer?”

Lüks otele geldin, misafir ettiler seni, çağırdılar meselâ... Soruyorsun:

“—Hani buranın mescidi?”

“—Burada mescid yok...” Bir de bakıyor böyle:

“—Vah zavallı vah, hangi çağdan kalmış filân?” diye.

“—Ha, bu namazdan bahsetti, herhalde bu aşağı takımdan, aşağı tabakadan bir kimse...” diyor.

Eğer namazdan bahsetmeseydi, açık saçık olsaydı, dekolte olsaydı;

“—Ha, bu yüksek takımdan!” diyecekti. “Bu Avrupâî, bu çağdaş...” diyecekti.

Bir kere beni sakallı görünce;

“—Hafız, gel buraya!”

Sanki hafızlık hakaret gibi...

Ne oldu yâhu? Hafız Allah’ın kulu değil mi? Hafız Kur’ân-ı Kerim’i ezberlemiş. Ne sanıyorsun sen hafızı, beğenemedin mi? Sen onun ayağının tırnağı olamazsın, tozu olamazsın. Önemsemiyor.

Ama şöyle biraz bir emare, alâmet görse; sakal yok, bıyık yok, kravat pahalı cinsinden, kravatın iğnesi pırıl pırıl parlıyor, altından, şurasında da elması var, ışık saçıyor etrafa...

“—Hah, tamam, bu büyük adam!” diyor.

Kravat iğnesine göre büyük adam, sakalı varsa saymıyor. Yok. Namaz kılacak yer yok. Namaz kılma imkânı yok. Programda ibadete vakit ayrılmamış. Öyle şey olmaz!..

“—Bu iş burada biter, ben bu namazımı kılacağım. Ben Allah’ın divanına çağırılıyorum. Allah’ın huzuruna çıkmam lazım!..”

Yürüyecek gidecek. Müdürse de böyle yapacak, üyeyse de böyle yapacak, bir kongredeyse de...

Bilimsel toplantılar oluyordu. Ben profesör olarak çağırılıyorum. İngiltere’ye gitmişim.

“—Nerede buranın mescidi?”

“—Yok!..”

Sizi mendeburlar sizi! Yayarım seccademi, ezanımı okurum, namazımı kılarım. Neden? Allah’ın emri... Ben o işi yapacağım. Tedbirini alsaydın.

“—Efendim işte şu toplantı bitsin!..”

Toplantı beklesin gecenin bilmem ne vaktine kadar. Önce benim namazım kılınacak.

“—Beyefendi, bilmem ne!”

“—Sus! Beyefendisi falan yok!”

Allah’ın emri bahis konusu olduğu zaman, önce o yapılacak. Programı ona göre ayarlasaydın. Namaz vaktinin yok edilmesiyle namazın, ezanın kulak arkası edilmesiyle yapılan işten hayır gelir mi? Gelmez...

Onun için her şeyimizi ona göre ayarlayacağız ve yapacağız. Cehennemden kaçacağız, cenneti

kazanmaya çalışacağız. Cenneti kazanmak için fedakarlıktan geri durmayacağız. Cehenneme düşmemek için de keyifli ve zevkli de olsa ayağımızı denk alacağız. Kendimizi tutmasını, frenlemesini bileceğiz muhterem kardeşlerim. Çünkü cehennemin yolu itiraf ediyorum çok zevkli, tatlı. Çok tatlı, çünkü ışıklar, reklamlar yukarıdan görünüyor.

Köprüden geçiyoruz biz. Aşağıda çok ışıklı bir yer var. Yukarıya da bir balon koymuşlar. Ben;

“—Bu ne?” dedim.

“—Balon galiba!” dediler.

Hakikaten de balon. Baktık, zeplin, uzun bir balon. Kim bu balonu oraya takmış kocaman bir şey. Aşağıya baktık *casino* yâni gazino. Gazino da yazmıyor artık. İş tam nereden çıktıysa oraya götürdüler artık, dayadılar. *Casino*, ışıklar... Böyle albenisi, ışıl ışıl, yoldan döndürecek insanı. Şoföre diyeceksin ki:

“—U dönüşü yap, şuraya git, burada bir şeyler var, eğlence var!” diyeceksin.

Zevkli, eğlenceli, pahalı... Parayı haramdan kazanabilirsin yeter ki cebinde para olsun deste deste. Parayı kazandın, oraya gittin mi ona bir bahşiş, buna bir bahşiş verdin mi... O meturdoteller, garsonlar, şef garson; önünüzde iki kat eğilir o zaman. “Emriniz nedir efendim?” der. Sen de hava atarsın, şunu getir, bunu getir dersin filan.

Zevkli, keyifli, nefse hoş geliyor; ama günah. İşte zevkli de olsa günahlardan uzak durmayı

öğreneceksiniz.

Dervişlik ne? Zevkli de keyifli de tatlı da olsa; haramdan, günahtan kendini tutabilme yolu. Dervişlik ne? Zahmetli de, sıkıntılı da, üzüntülü de olsa, hor görülmek, horlamak pahasına da olsa Allah'ın emrini tutma yolu.

“—Efendim, öyle yaparsam utanırım, herkes beni ayıplar!” “—Ne yaparsan?”

“—Örtünürsem...”

Kız örtünürse, arkadaşları ayıplayacak diye başını örtmüyor. Örtecek ama arkadaşları ayıplayacak, arkadaşları hor görecektir diye örtünmüyor. Dervişlik bu değil, yâni has müslümanlık bu değil. Has müslümanlık nasıl? Nefsine de hoş gelmese, başkaları tarafına da hoş gelmese, ayıplansa da sevaplı işi yapacak; nefesine tatlı gelse de günahlı işi yapmayacak. Var mısınız?

Yunus Emre'nin şiirlerini hatırlayalım. Öteki şairlerin yazdıkları şiirleri hatırlayalım.

Demedim mi, demedim mi? Gönül sana söylemedim mi? Bu bir rıza lokmasıdır, Yiyemezsin demedim mi?

Hatırlamıyor musunuz böyle ilahiyi? Yapamazsın bu işi. Neden yapamaz? E keyfinden fedâkârlık edeceksin, yapamazsın. Yapamazsın bu işi. Neden? Zahmetli, meşakkatli işleri yapmaya kendin kalkacaksın.

Bu sabah ben çok zor kalktım. Neden? Gece kandildi. Geç vakte kadar camideydik. Sabah namazına kalkılmadı. Kalktık da biraz zorlandık.

Çok zor. Uykusu varken insanın kalkması zor. Bir insan sabah namazına kalkamayacağına, keşke gece yatsıyı kılıp yatsaydı daha iyiydi. Uzun programa katılmasaydı keşke; uykusunu alsaydı ama sabah namazını kaçırmıyaydı. Yâni zor oluyor. Uykuyu terk etmek zor oluyor. Az uyumuşken, geç yatmışken, iki buçuk-üçte yatmışken kalkmak zor oluyor. Yapacak, ne yapalım...

Eskiden şeyh efendiye birisi gelip de:

“—Efendim, beni de mürid olarak kabul eder misiniz? Ben de tarikatınıza girmek istiyorum!” deyince,

“—Evladım, bizim yolumuz biraz zorcadır. Demirden leblebi çiğnemek gibidir. Sen namazını kıl, ibadetlerini yap. Bizim yolumuzu yapamazsın!” derlermiş, ihtar ederlermiş önünden. Neden? Zor şey buyuracak.

“—Hadi bakalım halka hizmet et!”

“—Hadi bakalım şunu yap, bunu yap!”

“—Hadi bakalım sırığa ciğerleri tak, ciğer sat bakalım.”

Bursa'nın baş kadısı Aziz Mahmud-u Hüdâyî şeyhine gidiyor Üftâde Hazretlerine:

“—Ben tarikata girmek istiyorum!” diyor. Ama kerametini duydu da ondan, onun büyük insan olduğunu anladı. “Tarikatınıza girmek istiyorum.” diyor.

“—Evladım zordur. Yapamazsın! Sen kadılığa devam et. Bak konağın var, maaşın var, adamların var, itibarın var, ilmin var, herkes

sana Bursa şehrinin baş kadısı diye el pençe divan duruyor. Yapamazsın bu işi.”

“—Yapacağım efendim!”

“—Tamam o halde. Yapacaksan biraz Bursa sokaklarında ciğer sat bakalım!”

O zaman ciğer nasıl satılıyor? Mahalle arasında satılıyor. Eskiden yoğurtçular, sebzeciler falan dolaşırdı mahallede... Şimdi belediyeler mi yasakladı ne oldu, duymuyoruz. Seyyar satıcı derdik onlara.

“—Yoğurt!” diye bağırdı. Çağırırdın, yarım kilo yoğurt alırdın. “—Süüüt!” diye bağırdı, süt alırdın.

Ciğerci geçerci, bağırdı; sebzeçi geçerci, bağırdı; tatlıcı geçerci, bağırdı.

Ciğer satacak. Ciğerleri çivilere takacak. Sırığı sırtına alacak. Bu tarafta beş tane ciğer sallanıyor, ucundan kan damlıyor. Arka tarafta beş tane ciğer sallanıyor, ucundan kan damlıyor. Gözümün önüne öyle geliyor. Kediler arkadan, bize de bir şey düşer mi diye, miyav diye arkasından geliyorlar.

Kadın çıkacak veya çocuk çıkacak:

“—Ciğerci amca, bize yarım okka ciğer ver!” diyecek.

“—Pekiyi!” diyecek.

“—Ama zararını ayıklayıver!” diyecek.

“—Pekiyi!” diyecek.

Eline alacak, vıcık vıcık elleri kan olacak.

Çiğerin zararını soyacak, verecek, bilmem ne, falan. Yarım akçe, beş akçe, üç akçe para alacak.

Bundan çok daha fazla para alıyordu bu, Bursa kadısıydı. Niye yapsın bu işi? Zor... Utanır insan. Ben size söylesem şimdi, hadi bakalım. Seyyar satıcılık yapın falanca yerde. E zorlanır insan...

Daha başka zorlanacak başka şey söyleyebilir.

“—Haydi yüz numaraları temizle!”

Onu da demiş. O işi başarıncaya, yüz numaraları temizle de demiş. Bak şu şeyhin işine. Onu da yapmış. Yâni bunları neden yaptırtıyor? İnsan nefsinin yenmeyi öğrenecek, aklın mantığı, dinin, imanın, irfanın emrettiği şey neyse onu da yapabilecek. İradesi de kuvvetli olacak, nefsinin yenebilecek. O zaman sağlam insan oluyor. O zaman namazında, niyazında, hakkı gözetken, hayırlı işi yapan insan oluyor. Dervişlik bu işte. Bunun için de uyanık olmamız lazım, dikkat etmemiz lazım.

Tatlı da gelse bir şeyin tatlılığına takılmamak lazım. Günahsa yapmayacağız. Acı da gelse, bir şeyin acılığından yılmamamız lazım, sevapsa yapacağız. Bunu iyice yerleştirmemiz gerekiyor.

c. Sabır Felâket Geldiği Andadır

Üçüncü hadis-i şerif:

Kısa. Enes RA'dan rivayet edilmiş. Birçok ravileri var, altı sahih hadis kitabının hepsinde var. Ne buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz:⁴

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.438, no:1240; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.637, no:926; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.210, no:3124; Tirmizî, *Sünen*,

إِنَّ الصَّبَّ رَعِينُ دَ الصَّدْمَةِ الْأُولَى

(ط. حم. وعبد بن حميد، خ. م. د. ت. ن. ه. حب. عن أنس)

RE. 103/3 (*Inne's-sabra inde's-sadmeti'l-ûlâ*)
“Sabır, üzücü olayın gelip ilk çarptığı zamandır,
ilk darbededir!”

Tamam, sabredeceğiz ama ne zaman?
Sabredilecek olay ilk geldiği zaman, gelip sana
pat diye çarptığı zaman, olayla ilk karşılaştığın
zaman sabredersen sevabı var.

Misaliyle anlatalım:

Peygamber SAS Efendimiz ashabı ile yürüyordu.
Bir yerden, bir yere gidiyorlar. Kadının birisi
de saçını başını yolarak, ağıtlar okuyarak,
taşkınlıklar yapıyordu yolda, kenarda. Yâni
üzücü bir şey olmuş, üzülüyor. Belki bir yakını
vefat etti, olabilir. Belki başka bir şey...

Adettir bazı yerlerde. Ölüm olayında ağıtlar
söylenir, mersiye söylenir. Mersiye ağıt

c.III, s.314, no:988; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.22, no:1869; İbn-i Mâce,
Sünen, c.I, s.509, no:1596; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III,
s.130, no:12339; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.272, no:2040; Taberânî,
Mu'cemü'l-Evsat, c.VI, s.222, no:6244; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI,
s.176, no:3458; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.119, no:9702;
Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.65, no:6919; Abd ibn-i Hu-
meyd, *Müsned*, c.I, s.362, no:1203; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.352,
no:7373; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.208, no:1368; İbn-i Ebî Şey-
be, *Musannef*, c.III, s.388, no:12215; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*,
c.I, s.172, no:249; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1477; İbn-i Adiy,
Kâmil fi'd-Duafâ, c.III, s.356, no:799; İbn-i Asâkir, *Târih-i Di-
maşk*, c.XVII, s.399; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.453, no:6067; Ukaylî, *Duafâ* c.III, s.463,
no:1519; Ebû Hüreyre RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.246, no:647; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.52,
no:13769.

demek. Yakma yakılır. Halk arasında da yakma yakmak denilir. Yâni yanık yanık, iç yakıcı şiirler yakılır, söylenir. Kadın feryad ü figan eder, saçını başını yolar, göğsünü açar, saçlarını açar.

Bunun misallerini gördük:

Çarşafı kadın, örtünmüş; maşallah, çok güzel, aferin. Çok güzel örtünmüş. Şöyle ağzına alıyor çarşafı. Üçgen şuradan birazcık bir şey görünüyor. Her tarafı kapalı. Hastaneye geliyor. Çarşafı kadın hastasını ziyarete geldi. Soruyor:

“—Aaa, benim hastam nerede? Üç numaralı koğuştaydı.”

“—Hık, mık!..” filan. Anlaşıyor ki hastası ölmüş.

“—Öldü mü?”

“—Öldü!”

Şimdi sen bu çarşafı kadını gel seyret dışarıda... Hastane bahçesinde bu kadını seyret. Bu kadın yerden yere kendini atıyor, saç başı açılıyor, göğsü bağı açılıyor, göğsünü bağına dövüyor.

“—Vah benim başıma gelen!”

Yüzünü yırtıyor. “Vay benim karşılaştığım felaket!..”

“—Hanım yapma, etme! Ayıptır, günahdır. Bir kere açıldı, avret yerlerin görünüyor!”

“—Yok, sen benim başıma gelen felaketi biliyor musun?” “—Biliyorum, işte bir yakının öldü. Ne yapalım?”

Herkes ölmeyecek mi? Sen de öleceksin, ben

de öleceğim. Yâni dünyada kalan var mı herkes göçüyor. Öldüyse öldü, ne yapalım? Ölünce böyle mi yapmak lazım? Ölene böyle yapmak dinin emri mi? Yoo, örf. O bölgenin adeti.

“—Şuna nasihat edelim!” dedim.

“—Hocam!” dedi birisi, koluma girdi. “Boşuna nasihat etme. Bu bölgenin örfüdür, adettir bu insanların... Ölene böyle yaparlar. Yapmazsa bunu ayıplarlar!” dedi.

“—Vay be, ölüsü öldüğü halde üzülüyor!” derler. Onun için bu üzülüşünü böyle gösterecek. Saçılacak, açılacak, perişan olacak, kan revan içinde kalacak.

“—Tamam, bu ölüyü seviyormuş, üzülmüş, imtihanı kazandı. Al sana yıldızlı pekiyi! Şovu, gösteriyi güzel yaptın!” denilecek. Adettir hocam dediler, değiştiremezsin bunu, boşuna söyleme dediler.

Ama benim aklıma takıldı. Bir taraftan çarşafı kadın, burnunun ucunu göstermiyor. Bir taraftan da böyle ölü oldu diye her tarafı açılıp saçılacak şekilde yerlere yatıyor. Göğüs bağı yırtıyor. Yırtıyor, cart şuraya bir takıyor, cart buraya bir takıyor.

Haydi, açılıyor ortalık.

“—Neden?”

“—Ölüsü var, üzülmüş kadın, yapacak!”

Kadın böyle şey yapıyordu Peygamber Efendimiz'in yürüdüğü yolda. Birisi böyle taşkın bir şeyler yapıyordu. Peygamber Efendimiz gitti yanına:

“—Böyle yapma ey hanım! Böyle yapman doğru değildir!” diye nasihat etti.

Ne söylediğini bilmiyoruz. Yâni kitap onu söylemiyor ama nasihat ettiğini söylüyor. Peygamber Efendimiz:

“—Allah böyle yapanı sevmez. Üzüldüysen üzül, ne yapalım. Dua et, ağla ama böyle taşkınlık olmaz!” demiştir muhakkak.

O da:

“—Sen benim başıma gelen felâketin ne kadar büyük olduğunu biliyor musun?” diye taşkın cevaplar vermiş.

Peygamber Efendimiz yürümüş gitmiş. Neden? Söyledi, vazifesini yaptı. Ötekisi anlayacak kafada değil; yürümüş gitmiş.

Arkadan birisi kadına yanaşmış, demiş ki:

“—Kadın sen ne yaptığının farkında mısın? Bu konuştuğun kimdi biliyor musun?”

“—Yok, bilmiyorum!”

“—E bu Muhammed-i Mustafa, Peygamberimiz bu...”

“—Hih! Öyle mi?”

Kadın toparladı kendisini, hemen koştu Peygamber Efendimiz’in arkasından. Özür diledi. Dedi ki:

“—Ya Rasûlallah, kusura bakma, ben senin Rasûlüllah olduğunu tanıyamadım, bilemedim. Onun için sana biraz sert cevap vermiş olabilirim. Beni bağışla, affet!” dedi.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

(*Inne's-sabra inde's-sadmeti'l-ûlâ*) “Sabır, darbe ilk geldiği zamandır.”

Şimdi hatanı anladın, şimdi derledin toparlandın; şimdi sevap var mı? Yok... İlk başta yapacaktın. İlk başta yapmayınca, sabrı göstermeyince kıymeti kalmıyor.

Demek ki Allah'ın takdiridir. Metin olacak insan, başına böyle sabredilecek bir olay geldiği zaman sakin olacak. İlk başta imtihanı kaybetmeyecek. Kaybetti mi kıymeti olmuyor.

Sabredenlerin mükâfatı çok. Nereden belli?

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(الزمر: ١٠)

(*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrâhüm bi-gayri hisâb.*) “Sabredenlerin mükâfatlarını Allah-u Teâlâ Hazretleri hesaba sığmayacak kadar çok verir.” (Zümer, 39/10)

Çok fazla verecek, ancak sabredenlere...

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

(البقرة: ١٥٣)

(*Inna'llâhe mea's-sâbirîn*) “Muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir, sabredeninin yanındadır.” (Bakara, 2/153)

Ötekisi de güzel, bu da güzel.

“—Hocam, Allah senden razı olsun! İki ayetten

de müjde aldım, sevindim. Demek ki sabredersem çok büyük ecir alacaktım. Ne güzel, ecrim, sevabım hesapsız olacaktı, çok güzel... Bu müjdeye sevindim. Bir de Allah sabredenlerle beraberdir buyurdun hocam. Evet o da ayettir. Ona da çok sevindim.”

İyi ama bir de bu hadis-i şerifi koy bakalım, altına bunu da yerleştir:

(*Inne's-sabra inde's-sadmeti'l-ûlâ*) “Sabır, darbenin ilk geldiği zamanda gösterilecek. O zamandır sabır. Onu yapamadın mı ondan sonra imtihanı kaybedersin.”

Üç gün ağıt, bağırtı, gürültü, yerden yere atma; ondan sonra sabrediyor.

“—Çok sabırlı bir kadındır, cenazesi var, sabrediyor.” filan.

Geçti, geçmiş ola. Üç gün geçti, üç gün yapacağı taşkınlığı yaptı. Ondaki sonraki sabrın kıymeti kalmadı.

d. Doğruluk İnsanı Cennete Götürür

Dördüncü hadis-i şerif.

Buhari ve Müslim’de Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.45, no:5629; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.14, no:4719; Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.238, no:1894; Ebû Dâvud, c.XIII, s.171, no:4337; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.53, no:45; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.384, no:3638; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.195, no:20606; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.388, no:2715; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.358; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.199, no:4784; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.509, no:274; Ebû Ya’lâ, *Müs-*

إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى
الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْ دُقُّ، حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ
اللَّهِ صِدِّيقًا؛ وَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى

الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ؛ وَإِنَّ
الرَّجُلَ لَيَكُ ذِبُّ، حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا

(خ.م.ق. عن ابن مسعود)

RE. 103/4 (*Inne's-sıdka yehdî ile'l-birri, ve inne'l-birre yehdî ile'l-cenneti, ve inne'r-racule leyesduku, hatta yuktebe inda'llâhi sıddikan; ve inne'l-kezibe yehdî ile'l-fücûri, ve inne'l-fücûra yehdî ile'n-nâr; ve inne'r-racule leyekzibu, hattâ yüktebe inda'llâhi kezzâbâ.*) (*Inne's-sıdka yehdî ile'l-birri*) “Doğru söylemek, doğru sözlülük, doğruluk insanı iyiliğe sevk eder.” Doğru sözlü olmak insanı iyiliğe götürür, iyilik yapmaya sevk eder. (*Ve inne'l-birre yehdî ile'l-cenneti*) İyilik de, iyilik yapma da insanı cennete götürür, sevk eder.” Demek ki doğru sözlülük insanı iyilik yapmaya, iyilik yapmak da cennete götürür. Ve insan, bir adam diyor, bir adam doğru sözlü olur, nihayet Allah'ın indinde bu adam *sıddîk* sıfatıyla yad olunur, *sıddîk* diye yazılır. *Sıddîk* ne demek? Çok doğru demek. Ebû Bekri Sıddık, çok doğru, çok

ned, c.IX, s.71, no:5138; Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.116, no:20076; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.402, no:823; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.96, no:8518; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

sadakatli, tasdiki çok kuvvetli demek. Birincisi doğru sözlülüktü (*Ve inne'l-kezibe yehdî ile'l-fücûri*) Buna mukabil, yalan da, yalan söylemek de (*yehdi ilel fücür*) insanı günaha, kötülüğe, fısk u fücura götürür. Fısk u fücura sevk eder. (*Ve inne'l-fücûra yehdî ile'n-nâr*) Fısk u fücür da insanı cehenneme sevk eder.”

(*Ve inne'r-racule leyekzibu*) “İnsan yalan söyler, yalan söyler; (*hattâ yüktebe inda'llâhi kez-zâbâ*) nihayet Allah'ın divanında, huzurunda, Allah indinde yalancı, kezzab diye anılır.”

Kezzâb ne demek? Çok yalan söyleyen demek. *Kâzib*, yalancı demek; *kezzâb*, yalancılığı meslek edinmiş, tepeden tırnağa yalancı demek, kezzab bu.

Bir de kezzap var, su; dökülüyor da mermeri fışır fışır deliyor. O ayrı. Kezzab peltek ze ile Arapça'da çok yalan söyleyen demek. Demek ki doğru sözlü olmaya karar verin siz. Söz veriyor musunuz? Doğru sözlü olacağız. Bir daha hiç yalan söylemeyeceğiz. Bu doğru sözlülük sizi iyiliğe, iyilik de cennete götürecektir.

Yalan söyleyenler ne olacak? Yalan söylemek, yalan söyleyeni kötülüğe, kötülük de cehenneme götürecektir. O halde müslümanın doğru sözlü olması lazım. Doğruyu konuşması lazım. Yanlış konuşmaması lazım. Yalan konuşmaması lazım. Ağzından doğru söz çıkması lazım. Yanlış söz, hileli söz, aldatmaca olmaması lazım. Doğru sözlü, doğru özlü olması lazım.

“—Yalan, bazen kıvırttırıveriyoruz yalanı, söylüyoruz.” Söylemeyeceksin!..

Telefonda yalan söylüyoruz, bir davete gitmeyeceğimiz zaman mazeret uydurmak için yalan söylüyoruz. Uyduruyor, aslında öyle bir şey yok. Alacaklıyı aldatmak için yalan söylüyoruz, toplum olarak. Alacaklı geliyor:

“—Ver benim alacağımı! Alacağım parayı ver bana!”

“—Vallah da, billah da, para yok da, şu işi yaptım da, buraya yatırdım da...”

Yalancı! Kasada duruyor para. Vermek istemiyor, atlatmak için yalan söylüyor. Hah! Böyle telefonda yalan, iş yerinde yalan, arkadaşlar arasında yalan, bilmem nerede yalan, bu insanı günahlara götürür, günahlar da cehenneme götürür.

Yalan yok! Her şeyin doğrusunu söyleyecek insan.

Peygamber Efendimiz şaka yaparken bile doğru sözü söyleyip şaka yapardı. Sevdiği akrabasından yaşlı bir kadına:

“—Senin gözünde ak var!” demiş. O da pek telaşlanmış.

“—Yahu eyvah, gözümde ak varmış. Getirin aynayı, bakayım, ne oldu acaba gözümde falan...”

Peygamber Efendimiz demiş ki:

“—Mübarek, herkesin gözünde ak olmaz mı?” Şaka yaparken bile yalan söylemiyor.

Yalan üç yerde olur diyor Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifte, duymuşsunuzdur. Bildiğiniz bir hadis-i şeriftir: harpte. Tabii harpte yalan

söylenir düşmana, gerçek bilgi verilmemesi için. Veya düşmanı aldatmak için yalan söylenir. Çünkü harp, hud'adır.

Bir savaşta düşman tarafından bir pehlivan çıkmış iri, elinde kılıç kocaman:

“—Var mı benimle çarpışacak bir babayiğit karşımda?” filan diye.

Herkes korkmuş, çıkamamış. Hz. Ali Efendimiz çıkmış, o da eline kılıcı almış, o düşmanın karşısına gidiyor, onunla çarpışacak. Yaklaşmış Hz. Ali Efendimiz, demiş ki:

“—İyi ama, sen kahramanlıktan bahsediyorsun ama teke tek çarpışmayacak mıydık? Ne bu böyle? Ben birkaç kişiyle mi çarpışacağım, ne bu arkandakiler?” demiş.

Arkasını dönünce bir saldırmış, hop haklamış. Neden? Onu devirmesi lazım, o bakmasaydı arkasına.

“—E yalan mı söyledi Hz. Ali Efendimiz?” Hayır, harp hiledir, hud'adır.

Başka? İki kişinin arasını düzeltmek için yalan söylenir.

“—Yâhu o seni seviyor, sen ona niye darıldın? Geçen gün o seni methedip duruyordu. Boş verin bu dargınlığı, gelin barışın!”

Demedi öyle ama, ikisini barıştırmak için, arayış bulmak için, düzeltmek için yalan söylenir. Maksat aranının düzeltilmesi, bu olur.

Üçüncüsü: karı-koca arasında yine aile muhabbeti için hakikat olmayan söz söylenir

diyor. Bu tabii kadının kocasını, kocanın karısını yalan söyleyip aldatması demek değil. Bu tahmin ediyorum, yâni hissediyorum ki kısa bu şeyin izahını ben okumadım, vardır kitaplarda izahı. Yâni mesela adam karısına diyor ki:

“—Sen dünyanın en güzel karısısın!” Yalan... Değil. Ama olabilir, yâni benim gözümde en güzel-sin demek, gözüm senden başkasını görmüyor demek filan. Ha bu muhabbet olsun diye, arada geçim olsun diye, öyle tam doğru söyleyeceğim derken karşı tarafı kırma olmasın diye. Yâni böyle iltifat olur diye anlıyorum ben. Yoksa aldatmaca değil, yâni kandırmak değil... Bu üç yerde olur diye var. Başka zaman müslümanlar hep doğru söyleyecek. Demek ki karı koca birbirine iltifat edebilir demek, harpte insan düşmanını yenmek için, hilaf-i hakikat sözler söyleyebilir demek. Toplumda da dargınları barıştırmak için bazı sözler söylenebilir demek.

e. Sadaka Rabbimizin Gazabını Söndürür

Beşinci hadis-i şerif. Tirmizi'den, Enes RA'den rivayet olunmuş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ فِيءُ غَضَبِ الرَّبِّ، وَتَدْفَعُ مِيتَةَ

⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.73, no:600; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.213, no:3351; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.104, no:3309; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.322; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.413, no:3834; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.252; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.353, no:16025; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.362, no:6479.

السُّوءِ

(ت. حب. عن أنس)

RE. 103/5 (*Inne's-sadakate letutfiu gadabe'r-rabbi, ve tedfeu mîtete's-sûi*) (*Inne's-sadakate letutfiu gadabe'r-rabbi*) “Sadaka, Rabbin gazabını söndürür, (*ve tedfeu mîtete's-sûi*) ve kötü ölümü insanın başından def eder.” Manası bu. Açıklayalım şimdi: *Sadaka* nedir? İnsanın iyilik yapmak istediğini, iyilik yapma hususundaki niyetinin doğruluğunu gösteren bir fedâkârlık. Bir şey vermek bir kimseye, bu sadakadır. Sadaka doğru söylemek mastarından geldiği için böyle izah ediyorum. Sadaka birisine bir şey vermek, para vermektir yâni.

“—Bir fakire para vermektir de niye *sadaka* kökünden, doğru olmak, doğru söz söylemek kökünden gelmiş?”

Kişinin birilerine iyilik yapmak niyetinin doğru olduğunu gösterdiğinden veya Allah'ın rızasını kazanmak istediğinin gerçek olduğunu gösterdiğinden bu isim verilmiş olabilir.

Her şeye bir isim verirler Araplar. Meselâ ölümün bir ismi Arapça'da yakîn. *Yakîn* ne demek? Şeksiz, şüphesiz iman demek. *Yakîn* aslında bu... Ama ölüme *yakîn* adını vermişler. Hoppala!.. Şimdi, “Ölüme bula bula, *yakîn* kelimesi niye verilmiş?” diye düşünebilir insan.

“—Ne anlamı var, ne münasebeti var, niçin bu şekilde isimlendirilmiş?”

Çünkü ölümden şük-şüphesiz yok, herkes ölecek.

Bunda bir tereddüt yok. Yâni ölmeyeceğim diyebilen var mı? Ölür müyüm acaba, yoksa ölmez miyim kalır mı? Yâhu ölecesin, şek şüphesiz yok ki bu işte... Onun için, *yakîn* ölüm manasına kullanılmış.

Cehenneme atıldıkları zaman mücrimlere sorulacak ahirette:

“—Yâhu siz ne biçin insansınız. Hiç aklınız yok muydu? Dünyada peygamberleri duymadınız mı? Allah’ın kitaplarını okumadılar mı size? Yâni niye böyle cehennemlik oldunuz, niye o zaman aklınızı başınıza toplamadınız?

Onlar da diyecekler ki:

وَكُنَّا نَحُوضُ مَعَ آلِ خَائِضِينَ . وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ
الدِّينِ . حَتَّى أَتَانَا آلِ يَقِينُ

(المُدَّثِّر: ٤٧-٤٥)

(*Fekünnâ nahûdu mea'l-hâidîn*) “Bâtıla dalanlarla birlikte biz de daldık. Eğlenenler; keyif, zevk peşinde koşanlarla beraber biz de İslam’la alay ederek vakit geçiriyorduk. (*Ve künnâ nükezzibü yevmi’d-dîn*) Ceza gününü yalanlardık. (*Hattâ etâne'l-yakîn*) Sonunda bize yakîn geldi, ölüm geldi.” (Müddessir, 74/45-47)

Ayet-i kerimede böyle bildiriliyor. Yakîn ne demek, mevt demek,

ölüm demek. Ölüme bu isim neden verilmiş? Ölüm şeksiz şüphesiz herkesin başına geleceğinden bu isimle isimlendirilmiş.

Meselâ, adam kayığına *fırtına* adını veriyor. E *fırtına* bu mu? Lügatı açayım, bakayım, *fırtına* ne? Şiddetli rüzgâr yazıyor. Şimdi bu kayık yahu, buna fırtına yazmış. Veya *bora*... Bora daha şiddetli demek. E niye yazdı bunu? Güya bunun kayığı, yelkenlisi, şöyle fırtına gibi çok hızlı gidiyormuş da ondan o ismi koymuş.

Veyahut diyorlar ki: Bir adam çok böyle iri yarı, güçlü... Ona boğa bilmem kim diyorlar.

“—Yâhu bu boğa değil, boynuzları yok, dört ayağı yok, insan bu...”

Yâni onun gibi kuvvetli demek istiyorlar, bu ismi de veriyorlar.

Aslan ismini vermiyorlar mı? Alparslan yok mu, Kılıçarşan yok mu tarihimizde? Arslan ismi yok mu, soy adı yok mu?

E kuş ismi yok mu? Kartal... Var. Ertuğrul mesela. Bir arkadaşımızın ismi. Ertuğrul ne demek? Erkek tuğrul kuşu demek. Tuğrul kuşu, böyle koca kanatlı bir kuş.

Erdoğan. Erdoğan ne demek? Doğan kuşunun erkek olanı demek. Doğan ismi de var. Doğmaktan gelmiyor, o uçan kuşun ismi. Erşahin, şahin. Yâni havyan ismini veriyor. Neden? Onun gibi kuvvetli, onun gibi uçan falan manasına.

Burada da verilen paraya *sadaka* denmiş. Neden denmiş? İşte kişinin niyetinin gerçekliğini gösterdiğinden bu isim verilmiş. Tamam. *Sadaka* vermek çok iyi. Keseni açıyorsun, paranın bir kısmını muhtaç birisine veriyorsun. O da:

“—Hay Allah senden razı olsun!” diyor.

Paraya tam ihtiyacı vardı, sen de verdin, seviniyor adamcağız veya kadıncağız veya çocuk veya filanca...

Sadakayı Allah sever ve sen sadaka verdin mi sadaka Rabbin gazabını söndürür. İtfaiyecinin suya yapışıp, yangının üstüne suyu sıkıp, ateşi söndürdüğü gibi, (*letedfiu gadabe'r-rab*) Rabbin gazabını söndürür. Yâni ne demek?

“—Allah o sadaka veren adama gazap ediyordu, yakacaktı onu, fenâ yapacaktı. Başına bir şey getirecekti. Ama adam sadaka verdi, Allah affetti. Yâni Allah'ın gazabı kalktı.”

Allah'ın gazabını söndürür sadaka... Onun için bilmiyoruz ki söylediğimiz sözden, yaptığımız işten, yapmadığımız vazifelerden, şundan dolayı Allah bize gazap eder mi? Eğer öyle bir hatamız olmuşsa, bilmiyorsak veya biliyorsak ne yapacağız? Sadaka vereceğiz biraz. Neden? Sadaka vermek Rabbin gazabını söndürüyor da ondan. Affedecek, gazabı geçecek Allah'ın. Bize gazabıyla muamele etmeyecek diye sadaka vermesi lazım böyle bir durumu olan insanın.

“—Ben böyle bir durumumu bilmiyorum hocam. Yâni Allah'ın emirlerini tutmaya çalışıyorum.”

Tamam, ihtiyaten sen de ver. Belli olmaz. Sen bir şey yok sanırsın ama belli de olmaz. Belki vardır, farkında değilsindir.

Bazı insanlar ne söylediğini ne yaptığını anlayamıyor. Çamları deviriyor, devirdiğinin farkında olmuyor. Kalp kırıyor, kalp kırdığının farkında olmuyor.

“—Yâhu bu arkadaş bana selâm vermiyor, ben buna ne yaptım?”

“—Daha ne yapacaksın, geçen akşam bir konuştun, üzdün işte...”

Farkında değil o. Dün akşam yaptığı şeyin, üzdüğünün farkında değil. Ben bir şey yapmadım sanıyor. Öyle olabilir.

Onun için insan ihtiyaten, hele hele böyle bir münasip yer gördü mü, gerçek olduğuna inandığı münasib bir yer gördü mü, bir fakir, bir çocuk, bir yoksul, bir bilmem ne... Kesesinin ağzını açıp ganimet bilmeli, fırsat bilmeli, sadaka vermeli.

Peygamber Efendimiz’in bir hadis-i şerifini çok severek anlatıyorum bazı kereler:

“—Kapındaki dilenci. Kapına gelmiş, tak tak tak, dilenci. Kapındaki dilenci Allah’ın sana hediyesidir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Ne biçim hediye? Bu biçim hediye işte. Allah onu senin kapına kadar gönderiyor. Sen de ona para veriyorsun, sevap kazanıyorsun. Yâni sevabı senin ayağına kadar getiriyor. Sen ona iyilik yaptığın zaman sevap kazanıyorsun. Kapıdaki dilenci Allah’ın sana hediyesi.

Nasıl alışmışız biz? Biz kapıya gelen dilenciye: “—Kim o?”

“—Allah rızası için bana bir şey versene...”

“—Allah versin!”

Yâni defol demek. Allah versin... E Allah sana mı soracak? Verirse verecek, o gelmiş istiyor. Boş döndürmemeyi tavsiye etmiş Peygamber

Efendimiz. Az çok bir şey vermeli.

Ama en iyisi, hakiki fakirleri arayıp bulmak. Araştırmak. Tanıdıklara sormak, fakir mahallelere gitmek. Fakir mahallelerin camisine gitmek, hocasına sormak, cemaatine sormak.

“—Sizin bu mahallede çok muhtaç birileri var mı tanıdığınız?” filan demek.

“—Var, biliyorum ben. İşte şu köşedeki teyze. Çocuğu hasta, kocası öldü, yoksul.”

Tamam, hemen git ona vereceğini ver. Yâni böyle fakiri aramak iyidir.

Sadaka rabbin gazabını söndürür, geçirir. Yâni gazab etmez artık Allah... Yâni sadaka veren kimse kurtulur demek.

(*Ve tedfeu mîtete's-sûi*) “Kötü ölümü def eder.”

Kötü ölüm nedir, önce onu söyleyeyim: İnsanların hayatının en son noktası çok önemlidir. En son anı çok önemlidir. Müslüman yaşasa, yaşasa, yaşasa da en son anda şeytana uysa, bir günah işlerken o sırada ölse...

Hep iyiydi bu adam, yüzde doksan dokuz iyi geçirdi zamanını da onu kandırdılar, Emirgân'a götürdüler arkadaşları, içki içirdiler, günah işlettiler. Gelirken araba Boğaz'a-sarhoşlar ya bunlar— sulara uçtu, adam da öldü. En son nokta çok önemlidir. Son nefesi verme zamanı çok önemlidir. O zaman mü'minse mü'min olarak göçmüş olur ahirete... O zaman kötü durumdaysa, vaziyet fena.

Bazı insanlar iyi durumda ölür, ne mutlu. Allah

hepimize öyle iyi durumda ölmeyi nasib eylesin. Bazıları da sonda sapıtır. Fena bir durumda olur. Fena bir yolda, fena bir yerde ölür. Yanlış bir iş yaparken ölür. Tabii o çok fena bir durum. Buna kötü ölüm diyoruz. En sonda kötü bir şekilde ölmek diyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi iyi bir yaşamla yaşatsın... Hayırlı iyi bir ölümle ahirete göçenlerden eylesin... İmanımızı son nefeste kaptırtmasın... Elden kaçtırtmasın...

Bak Mevlid'in sahibi Süleyman Çelebi Rh.A ne diyor:

Ya ilâhi saklağıl imanımız; Virelim iman ile tâ canımız!

“—Yâ Rabbi, sen bizim imanımızı koru da canımızı imanla verelim. Ahirete mü'min olarak göçelim, imansız göçmeyelim!” diyor.

Biliyor, işin en sonunun çok önemli olduğunu bildiği için öyle dua ediyor. Güzel duası var. Mevlid'in sonundaki duası güzel muhterem kardeşlerim!..

Sadaka verdiği zaman insan, iki faydası burada zikredildi. Bir Allah kızmışsa, Allah'ın kızgınlığı kalkıyor. Allah'ın gazabı sönüyor. İki hüsn-ü hatime nasib oluyor, kötü bir ölümle ölmüyor insan. Onun için ne yapacağız, ne yapmalıyız, ne yapmaya koşturmalıyız, gayret etmeliyiz? Hayır yapmaya, sadaka vermeye gayret etmeliyiz. Cebimizde paramızı ayıralım. Hazır paramız olsun. Bir arkadaşımız öyle diyordu Medine'den.

“—Ben yapacağım hayır parasını, hep belli bir cebimde tutarım. Zekâtımı ayırırım, hayrımı ayırırım. Bir fırsat oldu mu oraya sokar elimi veririm. Nisbetler de bellidir.” diyordu.

Bu güzel, iyi bir usüldür. İnsanın bir cebi, sadaka-zekât cebi olursa iyi olur. Orada vereceği paralar bulunursa, fırsatı denk geldi mi, gönlünün mutmain olduğu bir yerde sadakasını vermeli. Sadakayı bol bol verdiği zaman, tabii onun kat kat faydaları olacaktır. Dünyada, ahirette faydası var. Hem Allah-u Teâlâ Hazretleri dünyada gazab etmez, ahirette gazab etmez. Hem de hüsn-ü hatime ile ahirete geçer.

“—Benim param yok hocam!”

Bu devirde herkesin parası var da... Mesela Peygamber Efendimiz'in zamanında parası olmayanlar çokmuş. Sahabe-i kiramdan parasız kimseler çokmuş. Hz. Ali Efendimiz'in menakıbını okurken... Çok önemli şeyler, sizin de bilmenizi istiyorum. Yok... Medine-i Münevvere'de yiyecek yok. Çok kısıtlı imkânlar var.

Hz. Ali Efendimiz bir kadının kuyudan su çekerken zorlandığını görmüş. Su çekiyor kuyudan. Demiştir ki:

“—Kuyudan sana su çekmemi ister misin? Çekeyim mi?”

“—Olur.” demiştir kadın.

Anlaşmışlar. Her çekilen kova için bir hurma verecek mesela. Kaç kova çektiyse Hz. Ali Efendimiz, o kadar hurmayı avucuna almış, kazanmış. Alnının teriyle hurma kazanmış. Ne yapsın...

Tabii Hz. Ali Efendimiz nedir? Muhacir. Mekke'nin yerlisiydi, Medine'ye gitti, Medine'de oldu muhacir. Medine'de hurma bahçesi var mı Hz. Ali Efendimiz'in? Yok... Evi var mı? Yok... Bir şeyi yok. Geldiler oraya. Peygamber Efendimiz'in yeğeni ve damadı ama yok işte. Çalıştı yâni, suyu çekti. Her kovası için bir hurma aldı. Hurmaları almış getirmiş eve. Peygamber Efendimiz'e de ikram etmiş, kendileri de yemişler.

Biz burada ekmek elden, su gölden yaşıyoruz ağalar gibi, paşalar gibi. Bol memleketi bulmuşuz. Her türlü imkân var. Karpuzlar, meyvalar böyle geçerken insan hayran kalıyor. Her türlü bolluk var. Ama bir de olmayan insanı düşünün. Hiç olmayanı... Hani;

“—Olmazsa olmasın yâhu, cebimde param var ya, istediğim zaman alırım!” demek ayrı. Ama bir de parası da olmayanı düşünün. Ne yapacak şimdi bu? Öylelerini düşünmek lazım. Tabii o çok oluyordu. Oranın durumu mahrumiyetli olduğundan... Hurması olanın hurması oluyordu da o da, “Ben bunu bütün sene yiyeceğim!” diye sakınıyordu. Saklıyordu yâni öyle kıtı kıtı veriyordu, tam vermiyordu. Kolay değil. Ben bizim köyü hatırlarım. Zeytin yetiştirir, zeytinyağı çıkartır, küplere koyar. Başka köylerden oraya eşya getirenler olur, bir şey getirenler olur. Satın alacak. Neye satın alacak? İşte bir kepçe zeytinyağına. Veya şu kadar zeytine falan. Böyleydi eskiden alışverişler. Böyle alınır, böyle verilirdi. Onlar da buralarda bir şeyler satınca, zeytinyağını alırlar. Kendi köylerinde, zeytin olmayan köylerde yâni, yağ

olmayan köylerde idare ederlerdi vaziyetleri, ne yapsın. Yâni şimdiki gibi bolluk eskiden yoktu, yeni başladı. Eskiden buradaki insan portakalı bilmezdi, öbür taraftaki insan bilmem neyi bilmezdi. Şimdi her şey geliyor. Çikita muz Güney Amerika'dan geliyor. Bilmem ne hurması bilmem nereden geliyor. Her şey var şimdi. El-hamdü lillâh, tabii nimetlere şükretmek lazım!

Sadaka vereceğiz, olmayanı arayıp bulacağız, vereceğiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanacağız. Bir sözle bitirmek istiyordum. Parası yok, oraya getirdim ya sözü. O zaman parası olmayan çoktu. Şimdi de vardır, az çok paramız var diye düşünüyorum ben. El-hamdü lillâh Türkiye'nin müslümanları gene iyi durumda. Türkiye'nin dışında, mesela Afrika'yı düşünün. Açlıktan ölüyor insanlar. Parasız yerler çok. Parasız yerlerde ne yapacak şimdi? Sadaka veremiyor. Sadakanın çeşitleri çok... Hadis-i şeriflerde buyrulmuş ki:⁷

تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ

(ت. عن ابى ذر)

(Tebessümüke fî vechi ahîke leke sadakatün)

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.213, no:1879; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.287, no:529; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.220, no:3377; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.183, no:8342; Bezzâr, *Müsned*, c.II, no:108, no:4070; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.307, no:891; Taberânî, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.26, no:20; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.70, no:2396; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.275; Ebû Zerr-i Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.410, no:16305; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.202, no:10571.

“Arkadaşının yüzüne tebessüm etmen, senin için sadakadır.” Başka bir hadis-i şerifte buyruluyor ki:⁸

أَلْ كَلِمَةُ الطَّيِّبَةِ صَدَقَةٌ

(خ.م. عن ابى هريرة)

(*El-kelimetü't-tayyibetü sadakatün*) “Hoş bir söz, gönül alıcı bir söz sadakadır.” Arkadaşının kovaşına kendi kovandaki suyu boşaltıverirsen sadakadır. Yoldan taşı alıp kenara koyuverirsen sadakadır. Dikeni alıp, şu tarafa kaldırırsan sadakadır. Yâni emr-i ma’ruf yapmak sadakadır. “—Kardeşim, ben şöyle bir hadis duydum, şunu yaparsan sevaptır. Onu yap! Şunu yaparsan günahdır, onu yapma!” demek sakadır. Emr-i ma’ruf sadakadır, nehy-i münker sadakadır. Tebessüm sadakadır. Yâni parasız insan da sadaka sahibi olabilir. Beş parası yok mübareğin ama ilmi var, anlatıyor sağa sola, sevap kazanır. Yolu temizliyor, yoldan çeri çöpü kaldırıyor. Şu dal geçenin gözüne batar, çat kırıyor bu tarafa atıyor. Tamam. Yâni böyle iyilikler de sadaka olduğunu bilin aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah hepinizden razı olsun...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.X, s.163, no:2767; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.180, no:1677; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.316, no:8168; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.219, no:472; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.89, no:93; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.202, no:3325; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.229, no:5667; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.374, no:1493; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.439, no:16437; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XV, s.333, no:15634.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
28. 07. 1996 - İskenderpaŐa Camii

Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak
ulaŐmak için tıcklayınız.

